

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. VI. Sub conditione de præsentis & præteritis, etiam habet, Si Deus sciat, quod cras restitues, valet Absolutio; sed non licet sinè justa causa: sub conditione futura, suspensiva valoris usque ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

137.
Secundo

Resp. II. illa scriptura non erat Confessio sacramentalis, sed exigebatur, ut certius constaret de respicientia, & latifheret scandalo fidelium. Sicuti etiam Inquisitores non solent reconciliare Hæreticos, nisi in scriptis fateantur, & abjudent suam hæresim, quæ abjuratio solum ordinatur ad forum externum & judiciale.

Tertio

Resp. III. Hic permittitur mulieri simplici, dum tamen presens sit, in scripto peccata offerre. Ita Glossa verb. *Per scripturam*, & sequitur Scotus supra dicens; *Ioannes exponit, quando constans est presens.*

132.
Obiectio ex
S. Cypriano,

Obijcitur etiam S. Cyprianus Epist. 13. ubi sic ait: *Occurrendum puto fratribus nostris (lapsis à fide ob timorem tormentorum; nunc autem respicientibus & postulantiibus admitti ad communionem cum aliis sanctis) ut qui libellos à Martyribus acceperunt (quibus pax ipsis promittitur) & prerogativa eorum apud Deum adiuvare possunt, si incommodo aliquo, & infirmitatis periculo occupati fuerint, non expectent à presentia nostra, apud Presbyterum quemcumque presentem, vel si Presbyteri reperiri non fuerint, & urgere exitus caperint, apud Diaconum quoque, exomologesim facere delicti sui possint, ut manu eis in Pœnitentiam imposita, veniant ad Dominum cum pace, quam dant Martyres, litteris ad nos factis, desideraverunt.* Hæc ille. Sed nihil contra nos.

133.
Solvitur.

Enimverò apud omnes indubitatum esse debet, solis Presbyteris dictum esse à Christo Joan. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*; ergo per Exomologesim non significat hic Cyprianus Confessionem sacramentalem; neque per manus impositionem, quam concedit Diacono, Absolutionem sacramentalem, sed reconciliationem publicam cum Ecclesia, à qua separati erant per apostasiam à fide. Neque illam ipse facit in absentia, sed committit aliis faciendam in presentia.

Cyprianus loquitur de publica reconciliatione,

& per par-
tem intelli-
git Absolu-
tionem à
penis satis-
factoriis.

Pax ergo, de qua ibi Cyprianus, erat Absolutio à poenis satisfactoriis; hæc autem concedi poterat Diaconis; cum etiam hodie usitata sit Archidiaconorum ab excommunicatione Absolutio, tametsi in solo Diaconatus Ordine constituti sint. Nec mirum, cum constet ex lib. 8. Constitutionum Apostolicarum Clementis, auctoritatem excommunicandi habuisse Diaconos absente Presbytero; cap. 34. ibi: *Diaconus excommunicat Hypodiaconum, Lectorem, Cantorem, Diaconissam, si quid tale contingat, absente scilicet Presbytero.* Habuerunt igitur illo absente etiam potestatem absolvendi ab excommunicatione, nam ejusdem est absolvere, cujus est excommunicare.

134.
Additio
Jac. Pameli.

Addit Jac. Pamelius in Annotationibus ad illam Epist. Cypr. Fortassis quum Episcopus absens, & Presbyteri multi carceribus inclusi essent, ex privilegio quodam Diaconis in necessitate permessa est pœnitentium reconciliatio, sicuti à D. Gregorio Presbyteris aliquan-

do concessam legimus Sacramenti Confirmationis administrationem, quæ solis alicui Episcopis competit. Ita Pamelius.

Qui si intelligat per pœnitentium reconciliationem, sacramentalem Absolutionem (ut videtur intelligere: nam adducit simile de Sacramento Confirmationis) nullatenus audiendus est, quia contra torrentem Doctorum, absque ullo verisimili fundamento, ut patebit proprio loco.

Impræsentiarum sequitur agendum de Absolutione conditionali; quæ duplex vel triplex est, sicuti duplex est vel triplex conditio, ut puta, conditio de præterito, de præsentibus, & de futuro. Quæritur ergo, an liceat, vel saltem valeat Absolutio conditionalis? Et juxta dicta disp. 1. de Sacramentis in genere sect. 7. concl. 9. responsio plana est, videlicet:

CONCLUSIO VI.

Sub conditione de præsentibus & præterito, etiam hæc, *Si Deus sciat, quod cras restitues*, valet Absolutio; sed non licet sine justa causa: sub conditione futura, suspensiva valoris usque ad impletionem conditionis, semper est invalida.

Remitto Lectorem ad eam, quæ scripturatur de hac re disp. 1. sect. 7. concl. 9. & rursum affirmo, nullam me videre rationem, quate Sacerdos, prudenter dubitans, an forsitan bene protulerit, non possit absolvere sub conditione: *si non es absolutus*. Similiter si prudenter dubitet de legitima dispositione, sub conditione; *si es dispositus*.

Immo videtur Aliquibus non improbabile, Confessarium accedentem ad sedem confessionalem, hanc generalem posse formare intentionem: *Volo omnes & solos absolvere, qui erant legitime dispositi*; ne videlicet Sacramentum exponatur periculo nullitatis, dum sepius abest interna dispositio, tamen externus non appareat. Reliqua concernentia primam partem Conclusionis vide loco citato.

Quantum ad secundam partem, quæ præcipua est. Probant illam Aliqui per regulam juris 50. de Reg. Jur. in 6. *Actus legitimi conditionem non recipiunt, neque diem.* Et L. 77. ff. eodem titulo: *Actus legitimi, qui non recipiunt diem, vel conditionem: veluti mancipatio, acceptilatio, hereditatis aditio, servi oprio, dandi tutoris, in totum vitantur per temporis, vel conditionis adiectionem.*

Sed

Sect. 3. De Forma Sacramenti Pœnit. Concl. 6. 463

Sed vel ex hac ipsa sola lege satis liquet, hanc probationem non subsistere, cum inter actus, qui non recipiunt diem vel conditionem, non enumeretur Absolutio sacramentalis.

Nec obstat, quod Regula Juris loquatur generaliter, absque specificatione aliquorum actuum; quia certum est, quod aliqui actus conditionem recipiunt, ut patet ex l. 7. ff. de Contrah. empr. in principio: *Hac venditio servi*, Si rationes domini computasset arbitrio, *conditionalis est; conditionales autem venditiones tunc perficiuntur, cum impleta fuerit conditio*; ergo illa regula non est generaliter intelligenda, sicut sonat; sed accommodanda juri civili, juxta illud cap. 1. de Novi operis nominatione: *Quia vero sicuti leges non designantur sacros Canonice unitari, ita & sacrorum statuta Canonum Principum constitutionibus adiuvantur.*

Profecto si nullus omnino legitimus actus recipere diem, vel conditionem, Conclusio nostra esset nimis vera; nunc autem, quia, secundum communioem sententiam, consensus matrimonialis admittit conditionem, contractus emptionis, & alii. Similiter sententia judicialis fori publici, si non diffinitiva, saltem interlocutoria, immo & diffinitiva; nam quod ponitur cap. *Biduum* 29. 2. q. 5. *Sanè quidem non est sub conditioe sententia licenda*, prohibet quid fieri; quod tamen factum, tenet, inquit Glossa ibi verb. *Non est*. Cum, inquam, hi actus conditionem recipiant; ut etiam particulares remissiones & condonationes debitorum; nec non Absolutio à Censura, quæritur disparitas, & laboratur à Doctoribus in ea assignanda.

Ego meliorem non inuenio, quam voluntatem Christi, qui potuit nolle, & noluit iudicium sacramentale, & remissionem sacramentalem pro libitu ministri suspensam à conditione de futuro; sed voluit, ut posita sufficienti materiâ, & formâ; vel statim valeret, vel nunquam. Illa autem voluntas constat ex communi sensu Ecclesiæ; quæ nunquam admittit Absolutionem sacramentalem sub conditione suspensiva valoris. Certum autem est, quod Ecclesia admittat consensum matrimoniale sub conditione de futuro; siue valeat impleta conditione absque novo consensu, siue non, de quo disputabimus suo loco; quia ad presens punctum impertinens est; quoniam in positivis non rectè argumentatur à paritate rationis, nisi ad evitandum absurdum.

Et verò leges civiles, est admittant sententiam publicam suspensivam valoris; ut etiam particulares remissiones & condonationes debitorum; similiter leges Canonice tamen patiuntur Absolutionem à Censura sub conditione de futuro; quis dicere audeat, Christum illis legibus alligatum fuisse, ut non potuerit, aut voluerit ab illis excipere Absolutionem sacramentalem?

Voluit sanè, ut proferretur hæc Absolutio verbis formalibus & propriè dictis, non nutu scripto; aut aliis signis, ut non dirigeretur, nisi ad præsentem, tamen Matrimonium possit contrahi nutu & aliis signis, etiam in absentia per Procuratorem; estò sententiæ publicæ, & particulares remissiones debitorum, Absolutio à Censura non requirant verba propriè dicta, aut præsentiam. Planè ergo sufficit voluntas Christi ad hoc, ut Absolutio sacramentalis sit invalida, si feratur sub conditione suspensiva.

Nihilominus fatigant intellectum suum aliqui Doctores in assignanda alia ratione. Et quidem Vasquez q. 84. a. 3. dub. 5. duplicem assignat. Prima, quia voluntas conditionalis absolvendi, magis futura est, quam præsens: qui enim dicit; *Ego te absolvo, si feceris hoc*; idem est, ac si dicat: *Ego te absolvo, quando hoc feceris*, quæ revera est actio futura, quamvis enim significetur tempore præsentis, conditio tamen futura efficit eam esse de futuro, unde videtur equivalere propositioni de futuro, *Ego te absolvam*; aut saltem significat, actionem illam internæ Absolutionis futuram eo tempore, quo conditio subsistet, vi tamen prioris voluntatis quam habuit sub conditione, & quæ amplius non exiit, nisi interpretativè & virtualiter; jam autem virtualis & interpretativa voluntas in Sacramentis nihil operatur, nisi sit præsens voluntas aliqua ex priori derivata, in qua contineatur prior illa voluntas implicitè. Ita ferè Vasquez.

Verùm (inquit Arriaga disp. 50. n. 5.) hoc non sufficit; quia idem est in Matrimonio. Secundo; quia falsum est, quod ea voluntas non sit de præsentis; est enim præsentissima, & amat objectum; sicut cum dico: *Volo eras confiteri*, est voluntas de præsentis, circa objectum tamen futurum. Hæc ille.

Sed quantum ad primum, fatetur Vasquez idem esse in Matrimonio, & ideo requirit novum consensum impletâ conditione. Ad secundum, Vasquez non negat illam voluntatem esse de præsentis, quasi de præsentis non vellet effectum pro futuro: sed solum vult, quod illa voluntas, quæ jam est actualis & de præsentis, tunc quando ponetur conditio, & per consequens effectus, non erit actualis & de præsentis, sed præterita & virtualis tantum seu interpretativa: quam ipse putat non sufficere ad valorem Sacramenti; quamvis ego existimem, hoc non posse satis probari, attentâ præcisè naturâ rei, immo etiam institutione Christi; si loquamur de omnibus Sacramentis; nam, ut suo loco diffusius declarabimus, de facto, secundum communioem sententiam, talis voluntas sufficit ad valorem Matrimonii, non tantum in ratione contractus, sed etiam in ratione Sacramenti; quidquid Vasquez, & Alii nonnulli in contrarium sentiant. Et sanè potuisse

140. Prima ratio Vasquez quæ abfolutio sub conditione de futuro non valet

Rejicitur ab Arriaga

141. Respondet Auctor pro Vasquezio

142. Sed respondet Auctor pro Vasquezio

firmam... alioqui... economi... (sic) de... us au... torum, patebit... de Ab... triplex... tio, ut... 3, & de... saltem... xta di... lect. 7... I... præ... sciat, Ablo... justa... tura, d im... temp... pimus... cl. 9. &... tionem... an for... vere sub... er si pu... ne, sub... obabile... infessio... e inten... qui erant... tam ex... us abest... an appa... parem... præ... egolam... imi con... L. 77. L. 77... on reci... cipatio, u, datio... cond... Sed,

potuisse sufficere, si Deus voluisset, nemini debet esse dubium.

142.
Argumentum Lugo-
nis contra
rationem
Vasquez.

Aliâ viâ impugnat Vasquezium Lugo disp. 13. n. 117. dicens: idem argumentum fieri potest, etiam in eodem Matrimonio, quando absolute celebratur, prout communiter fit; nam voluntas primi conjugis non perseverat physicè, sed virtualiter solum, quando consentit secundus; & tamen tunc habet suum effectum prior voluntas, quia dum non revocatur manet virtualiter; si autem revocata fuisset, etiam interit, non valeret Matrimonium, quia jam non maneret virtualiter prior voluntas; ergo sufficit voluntas manens virtualiter ad Sacramentum Matrimonii. Hæc ille.

Responsio
Auctoris.

Respondeo; certum est, intentionem virtuales propriè dictam sufficere, non tantum ad Sacramentum Matrimonii; sed ad aliud quodcumque, ut videre poteris disp. 1. sect. 7. concl. 8. secus intentionem habituales, de qua ibidem concl. 7. nisi fortè ad Sacramentum Matrimonii in casu præsentis, quando videlicet contrahitur sub conditione suspensiva; nam putant Aliqui, voluntatem illam non revocatum, propriè non manere virtualiter; sed tantum habitualiter; at quæstio est de nomine, de qua parùm curandum.

143.
In Matrimo-
nio idem
est minister
& suscipi-
ens, idque
duplex.

De re autem, particulare est Sacramentum Matrimonii, quod idem sit minister & recipiens; & non solum unus minister, sed duplex. Et sanè non est ambigendum, quin in utroque conjugè seu ministro requiratur, pro aliquo tempore, intentio ad minus virtualis propriè dicta, sicut in ministris aliorum Sacramentorum. Rogas, pro quo tempore? Respondeo, pro illo, quo signo externo expriment suum consensum, tamen post plures annos Matrimonium perficeretur.

Valeat Ma-
trimonium,
tamen
Consensus
utriusque
conjugis
non simul
physicè exi-
stet.

Nunc ad propositum; non disputat Vasquez, an consensus utriusque conjugis debeat simul existere physicè, ut valeat Sacramentum Matrimonii; clarum enim est quod non. An fortè ut valeat Sacramentum Baptismi, oportet ut simul physicè existant materia, & forma Baptismi? Certum est, sufficere moralem coexistentiam. Quid si Christus duplicem instituisset ministrum Baptismi, unum qui ablueret, alterum qui proferret formam, nonne valeret intentio actualis, aut virtualis abluentis pro tempore abluentis, etiam si quando proferretur forma, & Sacramentum completur per alium ministrum, prior jam obiisset? Indubie valeret. Ergo cum in Sacramento Matrimonii sit duplex minister partialis, procul dubio valeat Matrimonium, etiam si consensus prioris physicè non perseveret, quando consentit secundus.

144.
Necne hoc
unquam ne-
gavit Vas-
quez.

Neque hoc unquam negavit Vasquez, est- que casus planè distinctus; nam quamdiu non est positus consensus utriusque partis, quid

mirum si non ponatur effectus, cum consensus utriusque sit ipsa essentia Sacramenti, adeoque nondum posita sit tota essentia Sacramenti? Unde accedente secundo consensu, jam operatur Sacramentum, non virtute solius voluntatis virtualis, sed virtute etiam voluntatis actualis, ut manifestum est.

Casus autem Vasquezii est, an sufficiat ad valorem Sacramenti Matrimonii utriusque voluntas, solum virtualiter seu interpretative præsens. Cum enim tunc antecedenter sit posita tota essentia Sacramenti; sicut quando abluitur infans, cum hac forma verborum: *Ego te baptizo* &c. videri possit alicui, quod sicut minister Baptismi non potest suspendere effectum Baptismi per adjectionem alicujus conditionis pro tempore futuro; ita pari ratione non possit minister Matrimonii suspendere effectum Matrimonii per similem conditionem; sed quod posito consensu actuali, vel virtuali utriusque, statim inducatur obligatio, vel nunquam. Atque hæc de prima ratione Vasquezii, communi omnibus Sacramentis.

Secunda ratio est peculiaris Absolutionis Sacramentali; quoniam (inquit supra n. 8.) si ab aliqua conditione posset dependere, maxime ab ea, quæ pertinet ad debitam dispositionem ejus, qui absolvendus est; nam ab illa voluntaria conditione, quæ ad Sacramentalem Absolutionem nihil pertinet, ridiculum est asserere, dependentiam aliquam esse posse. Ad quid enim hanc potestatem Christus contulit Sacerdotibus, ut possint ita absolvere: *Ego te absolvo, si Imperator cras venerit ex Germania*? Quid enim ad judicium pertinet expectare hanc conditionem? Vniatur ergo Absolutio, quæ sic suspendit actum.

Si verò pertinet ad pœnitentis causam & dispositionem, etiam est contra substantiam formæ: Absolutio enim, cum sit judicium de causa pœnitentis, supponit illam; ergo non relinquit aliquid pœnitenti faciendum pro sua causa, de quo Sacerdos non judicet; aliis si non noscit ejus causam, peccata scilicet, & dispositionem, quæ sunt substantialia hujus actui judiciali, sequitur nullam esse ejus sententiam. Hæc ille.

Sed contra primò; quia si adiciatur conditio impertinens præterita vel præsens, etiam in aliis Sacramentis, v. g. si dicatur: *Ego te baptizo, si pater tuus consenserit vel consentiat*, effectus dependet ab illa conditione, adeo ut Baptismus valeat, si reverà pater consenserit, vel consentiat, aliàs non.

Et si quæris, ad quid potestatem hanc Christus contulerit ministris Sacramentorum? Respondeo & interrogo; ad quid Christus voluit, ut Sacramentum dependeret ab intentione ministris? Qui ergo dedit potestatem Sacerdotibus absolvendi, & non absolvendi, dependenter ab eorum libera & mera interna

intentione, dedit etiam potestatem absolven- di, dependenter à conditione impertinente præterita vel præsentis. Ad quid? Ipse novit, qui dedit. An autem dependenter à conditione futura, de hoc disputamus.

Secundò, putamus nos, valere sententiam illius, qui per inadvertentiam non iudicavit de dispositione pœnitentis; immo tamen iudicasset eam non adesse, si tamen velit absolvere, & pœnitens à parte rei sit dispositus, ut alibi latius dicitur.

Denique in illa ratione (inquit Lugo supra n. 115.) non numerantur sufficienter omnes conditiones, quæ possunt de futuro in Absolutione apponi; potest enim apponi conditio aliqua, quæ nec sit impertinens, nec etiam sit de dispositione prærequisita ad Absolutionem, sed de obligatione consequenti adimplenda, v. g. *Absolve te, si invenieris cras in Pœnitentiam, vel, si resideris* &c. quæ conditiones non sunt de dispositionibus prærequisitis ex se ante Absolutionem. Hæc ille. Cur ergo ab huiusmodi conditionibus non poterit suspendi absolutio?

Respondet Lugo n. 119, quia verba realia non fuerunt absoluta, sed conditionalia, quæ licet posita conditione transeant in absoluta; hoc tamen non fit per positionem realem verborum absolutorum, sed per positionem virtualem, quatenus præterita verba non secuta revocatione, & posita conditione censentur moraliter seu virtualiter manere, & profertur absolute absque conditione: hoc autem totum non est aliud, nisi prolatio virtualis verborum absolutorum; cum ergo in aliis Sacramentis, præter Matrimonium, non sufficiant verba virtualia, sed requirantur realia, sicut non sufficiunt nuda aut scriptura; consequens est, ut neque sufficiant illa verba absoluta virtualia, quæ dantur impletâ conditione, sed requirantur verba absoluta, realia, & formalia. Hæc usque Cardin.

Sed hæc solutio (quam amplexus sui disp. 1. sect. 7. concl. 9.) non placet Arriagæ disp. 50. n. 6. tam quia totam disparitatem videtur deducere in defectum verborum, & non in defectum voluntatis de præsentis ipsius Sacerdotis, cum tamen voluntas ministri debeat maximè tunc existere, quando fit Sacramentum; existere, inquam, ita, ut faciat conjunctionem mortalem: tum etiam, quia licet Concil. Florentinum assignaverit differentiam inter Matrimonium, & alia Sacramenta, quoad punctum verborum & nuntium, non tamen in ordine ad eas extrinsecas conditiones de futuro, quæ nec verba, nec nuntus sunt, nec sunt signa voluntatis, de his enim nihil dixit Concilium; si ergo nuntus seu signa (quæ juxta Concilium sunt in Matrimonio, sicut verba in aliis Sacramentis) possunt pendere à conditione futura, per quam omnino declaratur voluntas, cur quæsto verba non poterunt à similibus conditionibus dependere in aliis Sacramentis? Hæc ille.

Sed contra; si voluntas ministri Matrimonii sufficienter est præsens in conditione futura, cur non etiam voluntas ministri Absolutionis, aut alterius Sacramenti? Ergo non debuit Eminentissimus rationem disparitatis, reducere in defectum voluntatis de præsentis; sed optimè reduxit in defectum verborum, quia licet in Sacramento Matrimonii perinde sit, quo signo declaratur voluntas; in aliis tamen Sacramentis declarari debet per verba realia & formalia, jam autem illa conditio futura, est quidem aliquid, per quod omnino declaratur voluntas, non tamen verbum reale, & formale; & ideo sufficit in Matrimonio, non tamen in aliis Sacramentis.

Dices, quid si ergo poneretur conditio verbalis v. g. *Ego te absolvo, si Petrus cras dixerit: Ego te absolvo?* Respondet, illam conditionem non esse verbum reale & formale, sed verbum materiale; quia non attenditur significatio illorum verborum, sed sonus tantum; quod inde probatur; quia quilibet verba possunt esse talis conditio: ergo si declarant voluntatem absolventis, non declarant illam per modum alicujus signi vocalis, sed realis; nam verba formalia determinatam habent significationem.

Quantum ad Concilium Florent. fateor, non assignavit expressam differentiam inter Matrimonium & alia Sacramenta in ordine ad eas extrinsecas conditiones de futuro; unde etiam ex isto Concilio non probatur explicitè illa differentia (quæ, non obstante Concilio, ab Aliquibus negatur) sed ex differentia, quam assignavit quoad punctum verborum & nuntium, putamus probabiliter saltem colligi differentiam in ordine ad eas extrinsecas conditiones de futuro, æquè, si non magis, quàm ex Decreto Clementis VIII. quo declarat non posse dari Absolutionem absenti.

Ex quo utique Decreto à fortiori infert Arriagæ supra n. 7. ergo non poterit dari cum ea conditione de futuro, quia eo casu licet hodie essent prolata verba Absolutionis, & hodie esset data Absolutio physice loquendo, moraliter tamen & proprie primò absolveretur homo à peccato cras, quando conditio poneretur, hoc autem esset dare Absolutionem & absenti, & sæpè etiam à Sacerdote mortuo.

Addit idem Auctor duas rationes congruentiæ. Prima, quia sic aliquando contingeret, ut ponerentur omnes partes Sacramenti Pœnitentiæ, & tamen non ipsum Sacramentum; si v. g. quando completur conditio, homo prius absolutus, in eisdem peccatis sibi complacet; in Matrimonio autem cessat hoc periculum, quia licet per peccatum subsequens impediatur effectus gratiæ, valeret tamen matrimonium quoad conjunctionem &c. at in præsentis non possumus concipere validè absolvi eum, qui in eisdem peccatis sibi complacet dum absolvitur.

N n n Secunda

148. Responsio Auctoris.

Obiectio solvitur.

149. Ex Concilio Florent. colligitur differentia inter Matrimonium & alia Sacramenta quoad conditiones de futuro.

An etiam ex Decreto Clement. 8. Arriagæ.

150. Prima ratio congruentiæ ex Arriagæ.

Secunda congruentia, *et hinc*

Secunda congruentia est; quod Matrimonium non sit Sacramentum necessarium ad salutem, & ideo non est inconueniens quod illud impediatur per defectum conditionis, aut mutationem voluntatis alterius partis; esset autem inconueniens, si Sacramentum Pœnitentiæ, quod est maximè necessarium ad salutem, sic posset impedi.

Quod si ideo dicatur, totum Sacramentum Pœnitentiæ completum esse per Absolutionem & intentionem ministri hodie habitam, ideoque sive deinde Sacerdos mutet voluntatem, sive non, eam Absolutionem manere validam; effectum tamen illius non ponendum, nisi primò, quando conditio ponetur; contra facit, quod licet minister possit unam partem Sacramenti post aliam ponere, & hoc modo effectum differre; haud equidem positis omnibus partibus, facere eam dilationem effectus, ut patet in Eucharistia, & aliis Sacramentis.

151. Etiam in Matrimonio positis omnibus partibus essentialibus statim ponitur effectus. *Regium.*

Immo in ipso Matrimonio, ut bene advertit Regius disp. 29. n. 13. ubi sic ait: Impossibile est ut infusio aquæ, vel pronuntiatio formæ ita pendeat à re futura, ut hæc posita, aut non posita, illa etiam fuerint posita, aut non posita. In Matrimonio verò consensus internus est pars essentialis, qui factus sub conditione, ita ab ea pendet, ut eâ posita, verè à parte rei completè ponatur, aliàs non. Similiter consensus externus in ratione signi ab eadem conditione pendet; nam verba, quibus internus consensus ita exprimitur, nihil determinatè sponis significant, donec sciant conditionem esse impletam. Pendet tunc itaque Matrimonium, non immediatè à conditione futura; sed à parte sui essentiali, quæ ante conditionem non ponitur in esse. Et sic non mirum, si effectus usque ad positionem conditionis differatur. Posita autem conditione, & consequenter totà essentia Sacramenti Matrimonii, non potest effectus ampliùs differri; sed vel statim conferatur, vel nunquam, prout contingit in aliis Sacramentis.

152. Obiectio ex Lugone.

Verùm hæc doctrina Regii displicet Lugoni supra n. 113. hæc ratione: non est, inquit, cur magis consensus dicatur materia in Sacramento Matrimonii, quàm consensus absolventis dicatur materia vel forma in Pœnitentiâ, cum in utroque requiratur essentialiter, & eodem modo. Sive autem dicatur, vel non dicatur materia, aut forma, negari non potest, quin requiratur essentialiter in utroque Sacramento. Quare sicut ex ejus defectu non subsistit Sacramentum Matrimonii ante expletam conditionem, eò quod consensus sit essentialiter requisitus ad illud; sic propter ejusdem consensus defectum non subsistit Sacramentum Pœnitentiæ ante expletam conditionem: post illam verò subsistit; quia ponitur pars illa essentialis, quæ deest; sicut

in Matrimonio. Huculque Eminentissimi.

mus. Sed videtur confundere consensum conjugum; per verba de præfenti expressum, qui est tota essentia contractus matrimonialis cum consensu ministrandi vel suscipiendi Sacramentum Matrimonii; & per consequens contractum Matrimonii cum Sacramento Matrimonii; cum tamen certum sit, de facto dari contractum matrimoniale, v. g. inter infideles, id est, non baptizatos, qui non sit Sacramentum Matrimonii.

Diversa ergo ratio est consensus illius sive contractus illius (de quo loquitur Regius) qui est tota essentia Sacramenti Matrimonii, sicut ablutio in Baptismo, & illa verba: *Ego te baptizo* &c. sunt tota essentia Baptismi, diversam, inquam, est ratio inter illum consensum ab una parte, & intentionem conficiendi Sacramentum ab altera; quia videlicet consensus sive contractus matrimonialis ita essentialiter requiritur, ut sine illo nunquam reperitur Sacramentum Matrimonii; utpote tota ejus essentia; ipse autem contractus reperitur absque intentione conficiendi Sacramentum, quia intentio illa est quid extrinsecum illi contractui licet necessarium, ut ille contractus habeat rationem Sacramenti.

Per consequens est aliqua ratio; præterquam magis consensus matrimonialis dicatur materia, vel potius tota essentia in Sacramento Matrimonii, quàm consensus absolventis dicatur materia, vel forma in Pœnitentiâ. Ratio autem illa est, quod nullibi Concilio pro forma Pœnitentiæ assignentur consensus absolventis, sed illa verba: *Ego te absolvo* &c. Porro Concilium Florent. non aliam assignat materiam, vel formam Sacramenti Matrimonii, quàm mutuum consensum signo externo expressum, quem vocat causam efficientem, non Sacramenti Matrimonii, sed Matrimonii, id est, vinculi seu obligationis matrimonialis.

Assignet mihi Cardinalis aliquem locum similem, in quo dicitur: *Materia vel forma Pœnitentiæ est consensus absolventis per hoc verbum expressum: Ego te absolvo* &c. & jongo dexteram. Et quavis consensus absolventis essentialiter requiratur, non tamen nisi extrinsecè; sicut requiritur ipse minister absolvens; unde non est pars essentialis intrinseca, sicut contractus vel consensus conjugum est pars, immo tota essentia intrinseca Sacramenti Matrimonii, ut contra ipsum probavimus longè & latè disp. sect. 3. concl. 1.

Dico ergo, sicut dixi disp. 1. sect. 7. conclus. 9. in rigore loquendo nequidem Sacramentum Matrimonii unquam ministratur sub conditione de futuro; sed contractus matrimonialis incipit; perficitur autem tam in ratione contractus, quàm Sacramenti, impletæ conditione, adeo ut non sit in potestate ministrandi

ministri Matrimonii perfectè contrahere, & nihilominus suspendere effectum Sacramenti ab aliqua conditione in futurum.

Exempli gratiâ supponamus sententiam, quam Aliqui putant esse veram, ut suo loco videbimus, quod Matrimonium inter fideles possit esse validum in ratione contractus, & non Sacramenti; Dico; quod non sit in potestate contrahentium facere contractum validum, & suspendere rationem Sacramenti ab aliqua conditione in futurum; sed vel statim valet contractus ille in ratione Sacramenti, vel nunquam valebit, eodem modo, quo in aliis Sacramentis, posita materiâ & formâ Sacramenti, v. g. in Baptismo ablutione cum his verbis: Ego te baptizo &c. & in Sacramento Penitentia: posita hâc formâ verborum: Ego te absolvo &c. præviâ Confessione, vel statim valet Sacramentum, vel nunquam.

Ut proinde tota differentia inter Matrimonium, & alia Sacramenta, in eo consistat, quod contractus matrimonialis admittit conditiones de futuro instar aliorum contractuum, ita ut non sit absolutus & perfectus contractus, nisi impletâ conditione, sed solum quasi initium; Ablutio autem æquè sit perfecta & completa & absoluta, sive addatur conditio futura, sive non. Et similiter pronuntiatio formæ, v. g. Ego te baptizo &c. cum sit actio aliqua externa, fieri non potest, ut semel posita, postea, deficiente conditione aliqua, non fuerit posita. Vel si nunquam posita adhuc fuit, nequit fieri, ut per solum conditionem supervenientem ponatur.

Dices; fieri potest, ut adveniente conditione, absolutè & perfectè significet, quod antea tantum significabat conditionatè & imperfectè. Respondeo; significationem non esse formam Sacramenti, sed magis externam pronuntiationem, quamvis non absque significatione: cum ergo quando significatio ponitur, non amplius existat externa pronuntiatio, quæ est forma; si antea non erat Sacramentum, neque jam fiet Sacramentum, defectu formæ. Hæc possent sufficere pro doctrina communi.

Perplacet tamen adungere novum aliquod argumentum, noviter, ut puto, inventum à Bonæ Spei; quia in aliis Auctoribus, quos perlegi, illud non invenio. Est autem huiusmodi: Nisi Sacramentum operetur dum est, posita postmodum conditio potius gratiam ex opere operato conferet, quam ipsam Sacramentum, quod dici non potest; vide argumentum capituli Ad hæc quoniam De Appellat. ubi prohibetur Absolutio in suspensio. Hæc ille disp. 4. n. 35.

Vidi cap. Ad hæc quoniam 37. estque sequentis tenoris: Ad hæc quoniam sub interdico aliqui consuevit appellari, & deinde illud servare contemnerunt: quid in hoc casu servandum sit consulere voluisti. Nevis igitur, quod sicut post appellationem excommunicari non possent: sic interdico nequeant, cui ante appellationem eos constat suppo-

sitos, declinare. Vidi, inquam, & naturius expendi singula verba illius capituli, sed nondum vidi argumentum, id est, quomodo ex isto capite possit probari, quod non liceat aut valeat Absolutio sacramentalis sub conditione de futuro.

Et verò, ubi prohibetur in isto capite Absolutio in suspensio? Neque de suspensione, neque de Absolutione aliqua mentio, sed de interdico, & de appellatione, per quam clerici volebant declinare interdico, cui ante appellationem suppositi erant. Sed quid hoc ad propositum Absolutionis sacramentalis sub conditione de futuro? Iterum dico, non video.

Ut igitur finem imponamus huic Conclusioni, optima & efficacissima ejus probatio est voluntas divina, quæ statuit, ut omnia Sacramenta operentur suum effectum statim, atque tota essentia posita est, nisi aliquid obstat. Licet ergo non repugnet, Absolutionem fieri sub conditione de futuro, præcisè quæ est Absolutio, equidem quia Sacramentum est, oportet sequatur naturam seu institutionem aliorum Sacramentorum; in tantum, ut si satisfactio, quæ est pars integralis, poneretur ante Absolutionem, statim post Absolutionem poneretur ejus effectus, id est, remissio pœnæ temporalis, nunc autem, quia ordinariè sequitur Absolutionem, hinc non mirum, si tantillum differat effectus, sicuti suspenditur effectus Baptismi post ablutionem usque ad prolationem formæ; quamvis alioquin, si prolatio formæ præcessisset, illicè post ablutionem Sacramentum contulisset suum effectum. Proinde, ut supra diximus, potest quidem minister suspendere effectum, differendo aliquam partem Sacramenti, posita tamen materiâ & formâ, cum intentione conficiendi Sacramentum, non potest suspendere effectum, quia effectus sequitur ipsum Sacramentum quasi naturaliter, velit nolit minister. Et ideo dico:

CONCLUSIO VII.

Dimidiari non potest Absolutio sacramentalis circa peccata mortalia ritè confessa, nec licitè, nec validè.

Ad illam particulam: Ritè confessa, id est, confessa legitimo Iudici; nam fieri potest, ut pœnitens confiteatur peccata reservata cum non reservatis illi, qui non habet potestatem absolvendi à peccatis reservatis, & in isto casu planum est, peccata reservata tantum absolvi indirectè, tamen peccata non reservata absolvantur directè, idque non defectu intentionis ministri, sed defectu potestatis; de hac ergo dimidiata Absolutione non loquitur Conclusio, sed de illa, quæ præcisè

157. Optima probatio Concluf. est voluntas divina.

158. Quæ ad datur in Concluf. 19. Ritè conf. 158.

Nihil 2 oriretur